

GRINILUND MENIGHET

dok 542

200606109	16.11.06
Ki-501	

KULTUR OG KIRKEDEPARTEMENTET
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Eiksmarka, 10. november 2006

Høringsuttalelse NOU 2006: Staten og Den norske kirke

Vedlagt følger høringssvar fra Grinilund menighet.

Med vennlig hilsen

Kristin Anskau
Menighetsforvalter i Grinilund menighet

Den norske kirke
GRINILUND MENIGHETSRÅD

11.10.2006

HØRINGSUTTALELSE TIL
NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke

Innledning

Grinilund menighetsråd (GMR) har vært representert i flere møter om forholdet mellom staten og Den norske kirke (Dnk) arrangert av Bærum kirkelige fellesråd, og har hatt interne drøftinger om innstilling av 31.01.2006 fra utvalget til å vurdere statskirkeordningen (Gjøannes-utvalget).

Drøftingene har vært preget av varierte synspunkter med konklusjon om fullt skille til opprettholdelse av dagens situasjon, og mulige varianter mellom disse ytterpunktene. Menighetsrådets uttalelse er bygget på et konsensusgrunnlag og gjenspeiler følgelig ikke variasjonen i synspunkter som har vært framført.

Kultur- og kirkedepartementet har sendt innstillingen ut til omfattende høring. I den forbindelse har departementet utarbeidet et høringsskjema. GMR har ikke oppfattet skjemaet som hensiktsmessig for å kunne gi uttrykk for rådets oppfatning. Vi har fulgt kapittelinnstillingen i skjemaet, men valgt å gi uttrykk for vårt syn i fri tekst. Teksten er konsentrert om konklusjoner. Den gir således ikke utfyllende argumentasjon til støtte for konklusjonen.

Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Menneskelige utfoldelse har sitt grunnlag i fysiske, psykiske, kulturelle og religiøse behov. Disse forholdene er viktige sett hver for seg og samlet. Det gjelder på individ- og gruppenivå like så vel som på samfunnsnivå. Derfor må en moderne statsdannelse omfatte alle elementene, det vil si det hele mennesket. Det betyr at staten må føre en aktiv religionspolitikk for å møte innbyggernes behov. Den skal sikre full religionsfrihet, og den skal sørge for at utøvelsen av denne friheten har tilstrekkelige rammevilkår av ideologisk, rettslig og økonomisk karakter.

Vi mener disse hensyn best tas vare på ved at

- Grunnlovens § 2, første punktum videreføres, andre punktum erstattes med prinsippet om at det norske samfunn skal bygge på kristne og humanistiske verdier, og tredje punktum beholdes i omredigert form i forhold til nevnte endringer.
- Grunnlovens § 16 endres eksempelvis slik: "Det påhviler Statens Myndigheter at legge Forholdene til rette for at Den norske Kirke og andre Tros- og Livssynssamfund gives adgang til at udøve sin Virksomhed i henhold til sin Egenart."
- Kirkeloven av 1996 vurderes med sikte på endret oppgavefordeling mellom staten og Dnk og eventuelle andre strukturelle endringer.
- Trossamfunnsloven av 1969 vurderes med sikte på nødvendig harmonisering som følge av det nevnte.
- Lik rett til gravlegging på kirkegård eller annen gravlund basert på egen religiøs overbevisning.

- Aktiv statlig religionspolitikk som legger forholdene godt til rette for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunnene og deres virksomhet.

01 Den norske kirke som statskirke

Dagens kirkeordning har vist seg tjenlig både når det gjelder samfunnsdeltakelse i sin alminnelighet og allmenn oppslutting. Statskirkeordningen har i praksis dokumentert å være en garanti for mangfold innad i kirka samtidig som Dnk har vært en spydspiss i arbeidet for full religionsfrihet og samkvem kirkesamfunnene i mellom. Det gjelder også internasjonalt. Vi mener kirkas statlige tilknytting har medvirket til dette ved at dens samfunnsansvar konkret har kommet til uttrykk gjennom dens organisasjonsform. Dnk står i dag fram som et samlende, inkluderende og vidsynt kirkesamfunn. Dens statlige tilknytting bidrar til at folk flest kan identifisere seg med den. Vi mener den statlige tilknyttinga har vært et viktig bidrag til kirkas tillit i befolkningen uavhengig av hvor ofte og i hvilke anledninger den søkes.

Videreføring av statskirkeordningen er imidlertid ikke til hinder for utvikling av kirka som organisasjon og gjennomføring av endrete forvaltningsordninger.

02 I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Dnk bør være forankret i Grunnloven. Gjeldende kirkelov (1996) og trossamfunnslov (1969) tilrås videreført. Begge lovene bør vurderes etter at hovedspørsmålet er avklart.

03 Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Kirka bør helt og fullt være statlig finansiert. Gjeldende utgiftsdeling mellom stat og kommune tilrås avvirket.

Det innebærer også at dagens ordning med to arbeidsgiverlinjer opphører og erstattes med en statlig linje administrert av kirkelige organer (statsråd, bispedømmeråd, fellesråd og menighetsråd).

04 Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirken avvirkles?

Etter vår mening har kirka det vi kan kalle et underskott på demokrati. Gjønnes-utvalget gir ikke noe godt svar på hvordan dette kan bli bedre. Heller ikke tidligere utredninger om statskirke-ordningen har gitt spesiell vegledning i denne sammenheng. Vi mener spørsmålet bør utredes særskilt. I utgangspunktet mener vi direkte valg til de kirkelige styringsorganer (råd) vil være beste løsning. For å se oppgave- og myndighetsforholdene i sammenheng, tilrås et det utarbeides et samlet regelverk på området før det tas stilling til hvordan demokratiet skal bygges opp. Dette gjelder både under forutsetning av at statskirken videreføres og om det eventuelt foretas et skille mellom dem.

Grunnleggende for et slikt regelverk vil etter vår mening være at kirka forutsettes bygget opp som et fellesskap nedenfra og opp sett i en hierarkisk struktur. I tråd med dette bør det i størst mulig grad innføres direkte valg til styringsorganene.

Vi ser ikke noen motsetning mellom kirkas frie stilling i indre anliggender og at enkelte beslutninger er lagt til Regjering og Storting. Sett som samfunnsinstitusjon kan dette nettopp underbygge kirkas demokratiske legitimitet.

05 Dersom statskirken avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 i Grunnlovn i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

En eventuell ny § 2 i Grunnloven bør i tillegg til prinsippet om religionsfrihet ha en bestemmelse om at det norske samfunn skal bygge på kristne og humanistiske verdier. Oppdragerpålegget i siste punktum bør videreføres tilpasset paragrafens endrete innhold.

06 Hvem skal ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Som normalordning bør Dnk gjennom den lokale kirke (kirkelig fellesråd) stå for gravferdsforvaltningen. Fellesrådene har utviklet betydelig kompetanse på dette området, og brukerne av ordningen er tilfreds med hvordan den administreres (jf NOU 2006:2). Dessuten er dette en vanlig ordning i Norden sjøl der det er foretatt et skille mellom stat og kirke.

07 Hvem bør eie og forvalte kirkene?

Kirkebygget har stor betydning for de menneskene som sokner til det. Det fungerer som en identitetsmarkør, og mange steder er kirkebygget stedets mest markerte monumentalbygg. Historisk har lokalbefolkningen bidratt både økonomisk og med dugnadsinnsats til nybygg, restaurering og vedlikehold av kirkebygg.

Etter vår mening bør i sin helhet kirka finansieres over statsbudsjettet når det gjelder drift, vedlikehold og investeringer, samt forskning og utvikling. Dersom det skulle være behov for en deling mellom kommuner og stat, anser vi det på dette området fullt mulig å tenke seg at planlegging, bygging og vedlikehold av kirkebygg finansieres av kommunene. I begge tilfeller forutsettes sjølve forvaltningen ivaretatt av fellesrådene.

Eierforholdet er blitt aktualisert gjennom debatten om forholdet stat-kirke. Vår oppfatning er at kirkelige eiendommer (kirker, kapeller, menighetshus, menighetssentre mv) i sin helhet bør overskjøtes til den lokale kirke uavhengig av hvilket forvaltningsorgan som tillegges ansvar for planlegging, bygging og drift av kirkelige bygg. Dette syn anlegges også på bygg som Gjønnes-utvalget beskriver som spesielt verneverdige. En diskusjon om hvem som har bidratt mest i forbindelse med oppføring av kirkelige bygg anses irrelevant. Spørsmålet om eier må ses i lys av formålet. Om det kan det neppe være noen tvil i det konkrete tilfelle.

ARK/